

İÇİMİZDEKİ ŞEYTANLAR

Orhan URAVELLİ

Her toplumun içinde çürük elmalar bulunmaktadır. Düşman süngüsüne boyun eğenler yüzünden nice insan ıstırap çekmiş, nice insan canından, vatanından olmuştur.

Mazlum Ahıska Türkleri arasında az da olsa böylelerine tesadüf etmekteyiz. Buna açık bir örnek olmak üzere güya Ahıska Türklerini temsilen Moskova ve Tiflis'e yazılmış bulunan bir mektubu nazarlarınıza getirmek istiyoruz. Bu mektupta "Türk esareti" diyecek kadar cahilâne tarihî yorumlarla halkımızın sanki Türk değil *Meskh* olduğu iddia edilse de Gürcülerin bizi aslında Türk olarak gördüklerinin itirafı da açıkça anlaşılmaktadır. Yani bize, siz Meskhisiniz deseler de bu teze kendileri de inanmamaktadır. Buna rağmen bazı şoven Kartvel çevreler, bize ve dünya kamuoyuna karşı bu tezi kullanmaya çalışmışlardır.

Elbette ki bu mektubun altına imza atanların böyle bir mektup yazamayacaklarını az çok tahmin edebiliriz. Çünkü onları aşağı yukarı tanıyoruz. 1955 Özbekistan doğumlu Yaşa Süleymanov, 1977'de Bakü Devlet Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olmuş, bir süre Azerbaycan'ın Sabirabad ilçesindeki Ahıska köyünde öğretmenlik yapmış (1977-1980), sonradan Gürcistan'da iki yıl askerliğin ardından oraya yerleşmiştir. Bekadze soyadı almıştır, uzun süredir Trabzon'da oturmaktadır.

Badir (Bahadır) Matanov 1998'de Türkiye'ye göç etmiş ve vatandaşlık almıştır. Şimdi Bursa'da Meskh masalları anlatmaktadır. Onunla Bursa'da yapılan bir mülâkat, Ahıska dergisinde yayınlanmıştı.

Kendi kökünü ve milliyetini inkâr ederek zelil bir hâlde el etek öpenler sonunda çareyi Türkiye'ye gelmekte bulmuşlardır. Başka söze hacet var mı?

Mektupta açıkça hatalar da var ve bizden Sovyetler Birliği Kahramanı olanlar 15 değil, 8 kişidir. Mektubun tarihini tespit edemedim, ancak fotokopi üzerinde 29.09.1988 yazıyor.

**Sovyetler Birliği Komünist Partisi (SBKP)
MK Politbüro Komisyonu Başkanı Yoldaş M.
Solomentsev'e**

**Kopya: Gürcistan KP MK Birinci Sekreteri C.
Patiaşvili'ye**

**Kopya: Gürcistan SSC Yüksek Sovyet Prezidyumu
Başkanı N. Gyalaşvili'ye**

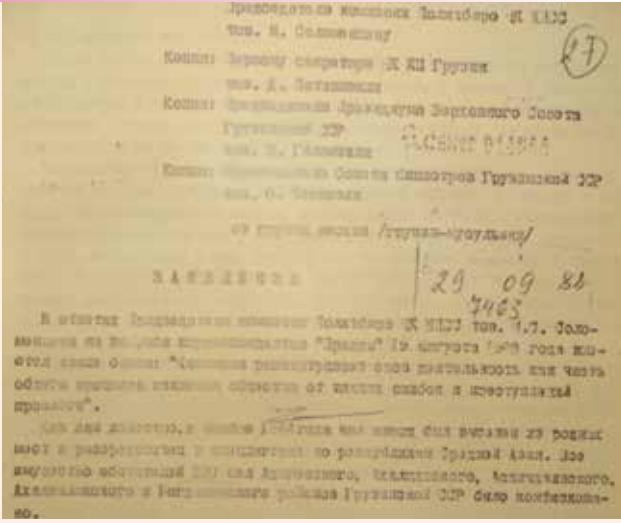
Kopya: Gürcistan SSC Bakanlar Kurulu Başkanı (Başbakan) O. Çerkeziya'ya

Meskh (Gürcü Müslüman) Grubundan

DİLEKÇE

SBKP MK Politbüro Komisyonu Başkanı olarak siz, Yoldaş M. S. Solomentsev, Pravda gazetesinin 19.08.1988 tarihli sayısında gazete muhabirinin sorularını cevaplarken şu ifadeyi kullanmıştır: "Komisyon, kendi faaliyetlerini toplumun geçmişteki ağır suçlardan arınmasına yönelik genel sürecin bir parçası olarak görmektedir." Bildiğiniz gibi, Kasım 1944'te halkımız vatan topraklarından sürülmüş ve Orta Asya cumhuriyetlerinde özel iskân bölgelerine dağıtılmıştı. Gürcistan SSC Ahıska, Adigön, Asmiza, Ahalkelek ve Bogdanovka ilçelerindeki 220 köye oturanların bütün emlak ve mal varlığı müsadere edilmişti.

Bu sene ülkemizde Almanya ile savaşta kazanılmış zaferin 43. yıldönümü kutlanmıştır ve bu zafere Meskhlerin de katkısı olmuştur. Savaş sırasında Meskhetiya bölgesinin erkek nüfusunun çoğu cephedeydi. Yüzlerle askerimiz savaşta kahramanlık göstermiş, fedakârlık ve cesaretlerini ortaya koymuş, dolayısıyla hükümetimiz tarafından ödüllendirilmiştir. Bunlardan 15 kişiye Sovyetler Birliği Kahramanı yüksek unvanı verilmişti. Savaştan dönebilenler, fazla olmamıştır ve döndüklerinde onlar, düşmanın ayak basmadığı köylerinde savaştan beter bir manzarayla, sönmüş ocaklar ve metruk köylerle karşılaşmışlardı. Bu zavallıların Orta Asya'da kendi yakınlarını bulmaları ve onlarla birlikte özel iskân yerleşimlerinde kayıt altına alınmaları aylarca zaman almıştı. Sürgün sırasında, ayrıca zorunlu iskân yerlerinde alışılmamış iklim şartları, hastalıklar, açlık gibi sebeplerle çok sayıda insanımız hayatını kaybetmiştir. Aşağılayıcı bu esaret ve zorunlu iskân rejimi, sıkıyönetim 12 yıl devam etmişti. Ancak halkımız

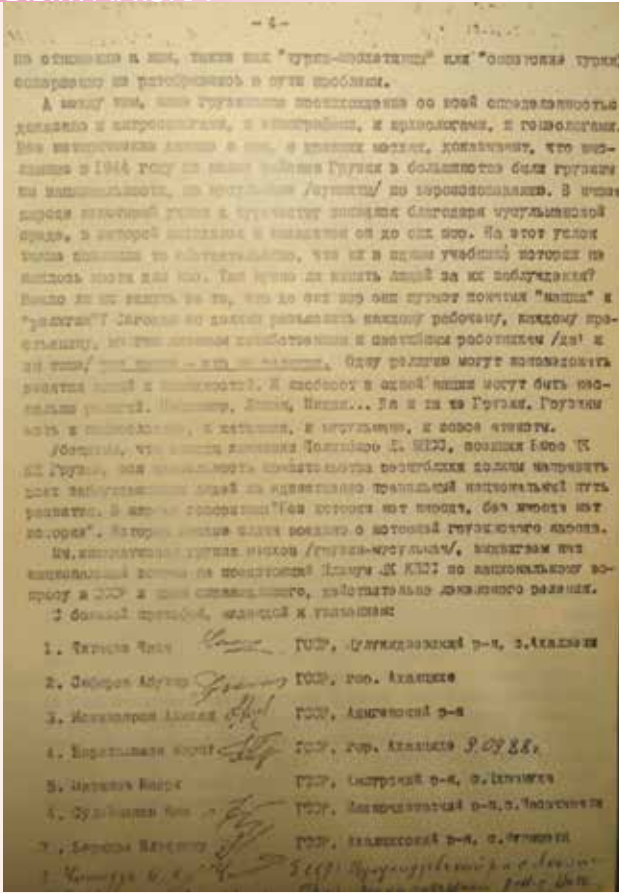
ayakta kalmış, bir gün adalet ve hakkın yerine geleceğine ve vatana döneceklerine inancını daima korumuştur.

1954-1955'ten başlayarak mecburî iskân rejimi kaldırılmaya başlanmış, halkımızın özel nüfusu kayıtları iptal edilmiş, kimlikler verilmiştir. Ne var ki o sırada özel iskân komutanlıkları sahtekârlık yapmıştı. Her bir Meskh, serbest dolaşım hakkında sahip olduğunu, eski daimi ikamet yerleri dışında SSCB'nin istenilen yerinde oturabileceğini, eskiden köylerinde bıraktıkları müsadere edilmiş emlak ve mal varlığından vazgeçtiğini taahhüt ederek imza atmıştı.

Partinin 20. Kongresinden sonra geçmişin hatalarını düzeltme yoluna gidildi, halkı rahatlatan reformlar yapıldı. Kuzey Kafkasya'dan sürülmüş halklar vatanlarına geri dönmüş, onların özerk teşekkülleri yeniden tesis edilmişti. Fakat bizim halkın beklentileri boşa çıkmıştı ve o zamandan beri vatana dönüş umutlarımızı bir kongreden öteki kongreye taşıyor, hâlâ bekliyoruz. Bunca çilelere sabırla dayanan halkımız, vatandaki köylerinden asla vazgeçmeyecektir. Meskhler, partinin 26. Kongresi ve 19. Genel Konferansında ele alınacak etnik sorunların gerçekten Lenin ruhunda ve adil şekilde çözüleceğine inanmaktadır: *"Proletarya... ayrıcalıklara dayanan veya zoraki şekilde sağlanan asimilasyonu asla kabul etmez."* (V.İ. Lenin. Bütün Eserleri. C. 24, s. 132-133. Rusça).

Meskhetya tarihî acılar ve felâketlerle doludur. En eski çağlardan beri cesur ve mert Meskhler, güneydeki devletlerin saldırılarına kahramanca karşı koymuş, Gürcistan için adeta bir kalkan olmuşlardır. 16. yüzyıla kadar Meskhler Gürcistan'ın tüm nüfusu gibi Ortodoks Hıristiyan idiler. 16. yüzyılda Türkiye, Gürcistan'ın zayıf ve çaresiz durumunda yararlanarak ülkeye saldırmış, onun aynı dinden olan Rusya ile birlik olmasını engellemek üzere ülke topraklarını işgale kalkışmıştı. Neyse ki Türkiye Gürcistan'ın sadece güney kısmını ele

geçirebilmişti. Meskhetya, sadece 1829'da Rusya-Türkiye savaşından sonra kurtarılabilmiştir. 300 yıl süren Türk esareti sırasında Meskhlerin hayat tarzı, adet ve gelenekleri, özellikle de inançları tamamen değişmişti. Şöyle ki ağır baskılar sonucunda Meskhlerin salt çoğunluğu İslam dinini kabul etmişti. Bu arada yaklaşık bin hane de Katolik mezhebine geçmişti. Ancak kurtarılmış Meskhetya'daki Gürcü Müslümanları, Çarlık Rusya memurları Türk nüfus olarak görüyorlardı ve bu halk için özel olarak din adamları görevlendiriliyordu. Bu sebeple Gürcü Müslümanlar arasında kendilerinin Türk oldukları yönünde yanlış bir düşünce hâsıl olmuştu. 20. yüzyıl başlarında Çar hükümeti Gürcü Müslümanlar için Türk okulları açmıştı ve bunun sonucunda onlar arasında Türkçe, giderek kökleşmeye başlamıştı. Sovyet rejimi kurulunca Meskhetya'da Türk okulları yerine halkın istediği Gürcü okulları değil, Azerbaycan okulları açılmıştır. Rusya Komünist (Bolşevik) Partisi Kafkasya Bürosu 1923'te böyle bir karar almıştı. Bununla birlikte Kafkasya Bürosu kararıyla Meskhetya'nın Sünni halkına Azerbaycanlı adı verilmesi uygun görülüyordu. Üstelik bu 'gizli' tutanağın metni şimdiye kadar kamuoyuna ulaşmış değildir. Tarihimizin ve gerçek etnik kimliğimizin bu şekilde çarpıtılması, başımıza yeni felâketler getiriyordu. Halkın yaşadığı faciaların sebebi, bugün açıkça halk düşmanları dediğimiz güçlerdi. Onlar bize karşı korkunç bir yalan uydurarak 'ihanetle' suçladılar ve sonuç itibarıyla Gürcü Müslümanların sürülmesine sebep oldular. Halen halkımız Kazakistan, Kırgızistan, Azerbaycan, Özbekistan cumhuriyetlerinde, Kabarda-Balkarya'da, Stavropol Bölgesinde vb. dağılmış durumda bulunmaktadır. Eskiden yerleşik halk olan Meskhler artık göçebelere dönüşmüşlerdir. Zaman geçse de halkımız, vatandaki köylere dönmek arzusundan vazgeçmemiştir. Ayrıca gurbette doğan ve büyüyen genç kuşağın bir kısmı için Meskhetya dışında bir vatan düşüncesi yoktur. Bugün Gürcü halkının ilerici kısmı, toplumun öncüleri, sanatçılar ve bilim adamları Meskhlere sempatiyle bakmaktadır ve vatanımıza dönüş konusunda bize yardımcı olmaktadır. Onlar 1944'te gerici güçlerin gerçekleştirdikleri millî intiharın sonuçlarını gidermek için gayret göstermektedirler. Sürgün ise hakikaten dehşet verici sonuçlara yol açmıştır. Bir zamanlar bütün Gürcistan'ı doyuran bereketli Meskhetya, terk edilmiş, ıssız ve virane bir yerdir artık. Şimdi bölgede savaş öncesi üretimin bugün sadece yüzde onu yapılabilmektedir. Yüzden fazla köy boş olup virane haldedir. Bu acı gerçek, Gürcü

sinemacların çevirdikleri *Senin Oğlum Toprak* adlı TV dizisinin konusunu teşkil etmiştir.

Ne var ki Gürcü Müslümanlar şimdiye kadar SSCB'nin her tarafına dağılmış olup sadece Meskhetya'ya dönemiyorlar. Anayasaya aykırı olan bu durum, 1950'li yıllarda Meskhetya'nın sınır bölgesi ilân edilerek SSCB vatandaşları için oraya girişlerin özel izne bağlanmasıyla ilgilidir ve bu uygulama ile Meskhlerin oraya dönüşü engelleniyor. Hukuk devleti kurmaktan bahsettiğimiz bugünkü şartlarda böyle bir durum kabul edilebilir mi? Doğrudur, bu yıl Gürcistan hükümeti 600 Sayılı Karar ile 100 Meskh ailesini kabul ve iskân etmeyi uygun görmüştür.

Ancak biz sürüldükten sonra köylerimize yerleştirilmiş halkın bir kısmı, münferit grupların tahrikleriyle hükümetin bu kararına kaşı çıkmakta ve dönüşümüze engel olmaktadır. Provokatörler, yöre halkını, dönecek Meskhlerin Türk olduklarına inandırmaya çalışarak Gürcü Müslümanlar hakkında bin türlü yalan uyduruyorlar. Artık köylerine dönmüş kimi Meskh aileleri bu yüzden yeniden vatani terk etmek zorunda kalmıştır. Yerel makamlar ise bu ihtilaf sırasında pasif tutumuyla hafif deyimle aslında art niyetlileri desteklemiş ve hükümetimizin kararının yerine yetirilmesini engellemişlerdir.

Karmaşık tarihimiz yüzünden ve düşmanlarımızın bilinçli sahtekârlığı sonucunda Gürcistan halkının bir kısmı hâlâ bizi Tük olarak görmektedir.

Bu bağlamda merkezi medya da kaş yapayım derken göz çıkarmaktadır. Sorunun özünü anlamadan merkezi basında bizimle ilgili olarak Meskhetya Türkleri gibi veya Sovyet Türkleri gibi yeni uyduruk adlar gündeme sokuyorlar. Oysa bizim Gürcü kökenimiz tarihçiler, antropologlar, arkeologlar, etnografyacılar ve kökenbilim uzmanları tarafından kesin şekilde ispatlanmıştır. Eski ve ortaçağ Meskhleri hakkında bütün tarihi veriler, 1944'te Güney Gürcistan'dan sürülen halkın çoğunluğunun Gürcü, fakat Sünni Müslüman olduğunu göstermektedir. Halkımız arasında Türklük, onun hâlâ içinde bulunduğu Müslüman ortamın etkisiyle ortaya çıkmıştır. Ayrıca hiçbir ders kitabında bizden bahsedilmediği ve halkımız unutulduğu için de Türklük benimsemmiştir. Öyleyse insanlarımızı yanlış ve hatalardan dolayı suçlamak doğru mudur? Millî kimlik ve din kavramlarını hâlâ birbirine karıştırdıkları için onları suçlu sayamayız. Biz bugün her işçiye, her köylüye, her bir alt kademe memuruna, parti yetkililerine (evet, onlara da!) milliyetin din-den farklı olduğunu anlatmalıyız. Birçok halk ve millet aynı dinden olabildiği gibi, aynı millet içinde farklı dini inançlar olabilir. Örneğin, Hindistan veya Lübnan... Örneğin Gürcistan'ın kendisinde Ortodoks Hıristiyanlar, Müslümanlar, Katolikler var, ateistler de var...

Eminiz ki SBKP MK Politbüro Komisyonu ve cumhuriyet hükümetinin bütün faaliyeti söz konusu yanlış ve önyargıları gidermeye ve halkın tek doğru yolu bulmasına yönelik olmalıdır. Halk arasında şöyle derler: 'Tarihsiz halk, halksız tarih yoktur'. Meskhlerin tarihi, Gürcülerin tarihiyle bir bütün teşkil etmektedir ve Meskhlerin (Müslüman Gürcülerin) girişim grubu olarak biz, bizim sorunun yakında düzenlenecek ve etnik meselelerin görüşüleceği SBKP MK Genel Toplantısında görüşülmesini ve adil Leninci karar verilmesini bekliyoruz.

1. Çakho Çitadze: Gürcistan SSC Tsulukidze ilçesi Ahalşen köyü
2. Abuzer Seferov: Gürcistan SSC Ahıska şehri
3. Alihan İskenderov: Gürcistan SSC Adıgön ilçesi
4. Marat Barataşvili: Gürcistan SSC Ahıska şehri
5. Badir Matanov: Gürcistan SSC Haşur ilçesi Tshramuha köyü
6. Yaşa Suleymanov: Gürcistan SSC Maharadze ilçesi Nasakirali köyü
7. Vladimir Beridze: Gürcistan SSC Ahıska ilçesi Mugaret köyü
8. G.K. Çitadze: Gürcistan SSC Tsulukidze ilçesi Ahalşen köyü
9. (okunamadı).